

Valtion kunnille
maksamat osuudet
ovat laskeneet.

– Tämä valtionosuuksien lasku,
suuret investoinnit ja korkea
työttömyysaste rasittavat Vantaan
taloutta, sanoo Martti Lipponen.

Vantaa investoi tulevaisuuteen

Vantaa on viime vuosina pannut runsaasti rahaa Kehärataan ja Kehä III:n perusparannukseen. Tällä hetkellä investoinnit painavat kaupungin raha-arkkuu suurena velkana. Kaupunkikonsernista vastaava apulaiskaupunginjohtaja **Martti Lipponen** avaa Vantaan taloustilannetta.

TEKSTI: VEERA SALOHEIMO // KUVAT: TIMO PORTHAN

Vantaan kaupungin talous on haastavassa tilanteessa. Martti Lipponen mukaan velkaa on kertynyt yli miljardi euroa. Jos otetaan mukaan kaupunkikonserni, josta Lipponen vastaa, velka on vieläkin suurempi.

– Konsernissa erityisen velkaisia ovat VAV Asunnot, Vantaan Energia ja VTK Kiinteistöt.

Suurta velkaa selittävät merkittävät investoinnit viime vuosina. Pääradan, Vantaankosken radan ja lentoaseman yhdistävä Kehärata sekä Kehä III:n perusparannus ovat nielleet suuria summia.

– Kokonaisvelasta vajaa kolmannes johtuu näistä joukkoliikenteen infrastruktuurin hankkeista.

Kehäradan varrelle rakennetaan uusia asemia, joista tulee pieniä palvelukeskittymiä. Leinelä sekä Kivistö asuttomessualueineen ovat ensimmäisinä listalla. Samalla turvataan asuntojen ja palvelujen tarve Vantaan kasvavalle

väestölle. Kaupunki kasvaa vuosittain lähes 2500 asukkaalla.

Velkaisuudestaan huolimatta Vantaa piti kunnallisveroprosenttinsa tänä vuonna samana kuin 2013. Veroprosentti on tasan 19.

Joka kymmenes on vaillo töitä

Lipponen vertaa taloustilanteen eri tekijöiden vaikutusta siihen, kuinka monen veroprosentin menetystä ne vastaavat.

– Valtion kunnille maksamat valtionosuudet ovat laskeneet, ja tämä vastaa yhden kunnallisveroprosentin menetystä tuloissa. Toisen prosentin verran Vantaa on menettänyt tuloja suuren työttömyysasteen takia. Vuonna 2008 kaupungissa oli työttömiä 4 000, nyt on 10 000 ja työttömyysaste on yli 10 prosenttia.

Huolestuttava taloustilanne saa helpotusta matalasta korkotasosta. Velkojen hoitokulut ovat alhaalla. Taattua ei kuitenkaan ole, että tilanne jatkuisi.

– Nyt korkotaso on noin 0,5 prosentin tienoilla. Euroon siirtymisen jälkeen

normaali korkotaso on ollut noin 3–5 prosentin luokkaa. Tämä tarkoittaa, että on piilevä riski, että korkotaso nousee 3–4 prosenttiyksikköä.

Vantaa heräsi tiukkenevaan taloustilanteeseen jo 2012 ja käynnisti talouden tasapainottamis- ja velkaohjelman. Tavoitteena on muun muassa menojen karsinta.

– Suunnitelmana on, että talouden tasapaino saavutettaisiin 2017–2018. Moni Suomen kunta tekee vastaavia ohjelmia vasta nyt. Samoin yt-neuvotteluja käydään useissa kunnissa. 156 kuntaa kiristi vuodenvaihteessa tuloveroprosenttiaan.

Edullisia palveluasuntoja

VAV Asunnot Oy on yksi Vantaan kaupunkikonsernin tytäryhtiöistä. Lipponen kertoo, että talouden tasapainottamis- ja velkaohjelmalla ei ole suoranaisia vaikutuksia yhtiön perustoimintaan. Sen sijaan VAV:n täytyy pitää kukkaronnyörejä entistäkin tiukemmalla tuottaessaan palveluasuntoja.

Taloustilanteen pitäisi helpottaa parin vuoden päästä.

– Palveluasunnot täytyy tuottaa ja vuokrata kaupungille edullisella markkinahinnalla noudattaen sovittua kulukehitystä. Yhtiön täytyy tehostaa toimintaansa ja tehdä oma tuottavuusohjelma.

Kaupunkikonserni ohjaa VAV:ta yhtenä tytäryhtiönään. Viitekehysenä ohjauksessa toimivat kaupungin laatima konsernistrategia, joka sisältää konserniohjeet ja hyvän hallinnon periaatteet.

– Operatiiviseen johtoon eli toimitusjohtajan ja hallituksen toimintaan ei puututa. Jos tytäryhtiö harkitsee merkittävää investointia tai siirtymistä uuteen toimintaympäristöön, siihen on pyydettävä suostumus. Kaupunginhallitus ja yleisjaosto ovat konserniasioista päättäviä elimiä.

Yleensä tytäryhtiöt eivät saa pantata omaisuuttaan ilman kaupungin pää-

töksentekoeilinten lupaa, mutta VAV on tässä poikkeus.

Suurhankkeet valmistuvat

Vantaan taloustilanteen pitäisi helpottaa parin vuoden päästä, ainakin jos korot pysyvät matalalla. Kehärata valmistuu ja otetaan käyttöön kesällä 2015. Samoin Kehä III:n perusparannus valmistuu vuoden parin aikana.

Näin Vantaan vuosittaisten investointien tason pitäisi pian normalisoida noin 100 miljoonan euron tasolle.

– Vuosittaiset investoinnit jakaantuvat kunnallistekniikan rakentamiseen, talonrakennushankkeisiin ja irtaimen hankintaan. Uudisrakentamiseen on käytettävissä noin 20 miljoonaa vuosittain, mikä riittää esimerkiksi 2,5 päiväkotiin tai yhteen isoon terveyskeskukseen. Kohteet täytyy siis harkita tarkoin.

Kehäradan uudet asemanseudut vaativat paljon investointeja kunnallistekniikan infrastruktuurin rakentamiseen.

– Kehärata ei voi kulkea metsän keskellä ilman matkustajia.

Valtion taholta on ollut pyrkimystä auttaa kuntia niiden talousvaikeuksissa. Hallitus määräti syksyllä rakennepaketissaan, että kuntien tehtäviä pyritään vähentämään. Lipponen on skeptinen.

– Uskon tämän sitten, kun todellisia päätöksiä tehtävien vähentämisestä tehdään. Tosiasiassa kuntien tehtävien määrä on jo nyt noussut muun muassa uuden vanhuspalvelulain myötä. Sen sijaan mielestäni jäljellä olevien lakien normiohjaus pitäisi käydä läpi – voisiko esimerkiksi minimi- ja maksimirajoja tarkentaa. ●

MARTTI LIPPONEN

Vantaan konsernipalveluista vastaava apulaiskaupunginjohtaja. Toiminut tehtävässään pian 15 vuotta. Vantaalla on myös neljä muuta apulaiskaupunginjohtajaa sekä kaupunginjohtaja Kari Nenonen.

Kotoisin Kemistä, opiskellut Vaasassa kauppatieteen maisteriksi. Asuu Espoossa.

– Taloushallinnon tehtäviä oli paljon tarjolla pääkaupunkiseudulla päin. En ole erityisesti hakeutunut Vantaan kaupungille töihin.

Muistoja Vantaan johtotehtävissä on kertynyt paljon.

– Aviapoliksen perustaminen 2000-luvun alussa sekä lentokentän kolmannen kiitotien rakentaminen ovat myös tärkeitä vaiheita. Lentoliikenteen matkustajamäärä, 15 miljoonaa vuodessa, on huima luku 5 miljoonan asukkaan maassa. Lentokentän strateginen merkitys pääkaupunkiseudulle ja koko Suomelle tulisi kunnolla ymmärtää ja hyödyntää.

– Pian aloitettuaani apulaiskaupunginjohtajana järjestettiin arkkitehtuurikilpailu Kartanonkosken alueesta. Alueen valmistuttua kauppa ei käynyt lainkaan, ja pelättiin, jäävätkö kiinteistöt käteen. Nyt aluetta kiitellään omaleimaisuudesta.

– Kehärata on yksi merkittävimpiä hankkeita urani aikana. Siitä puhuttiin jo 1980-luvulla. Laman aikaan keskustelu pysähtyi, mutta virisi taas vuosituhaten alussa, Lipponen toteaa.